

**مبانی و روش
تدوین اصطلاحنامه تاریخ معماری**

**Essentials in Construction of a Thesaurus
for the Architecture History**

نویسنده: آرتین امیرخانی

مشاور علمی: دکتر مهرداد قیومی بیدهندی

پژوهشکده هنر

سرشناسه	: امیرخانی، آرین، -۱۳۶۴
عنوان و نام پدیدآور	: مبانی و روش تدوین اصطلاحنامه تاریخ معماری Essentials in construction architecture of a thesaurus for the history
مشخصات نشر	: نویسنده آرین امیرخانی؛ مشاور علمی مهرداد قیومی بید هندی
مشخصات ظاهری	: تهران؛ فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران، پژوهشکده هنر، ۱۳۹۲
شابک	: ۲۰۰ ص: مصور (بخش رنگی)، جدول (بخش رنگی)، نمودار (بخش رنگی) 978-600-93491-3-5
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: اصطلاحنامه‌ها-- روش شناسی
موضوع	: معماری-- تاریخ-- اصطلاح‌ها و تعبیرها
شناسه افزوده	: قیومی بید هندی، مهرداد، ۱۳۳۸
شناسه افزوده	: فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران، پژوهشکده هنر
رده بندی کنگره	: ۱۲۹۲ ۸۲ الف / ۷۶۹۵
رده بندی دیویی	: ۲۵/۴۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۲۱۶۲۱۸

پژوهشکده هنر

مبانی و روش تدوین اصطلاحنامه تاریخ معماری
Essentials in Construction of a Thesaurus
for the Architecture History

نویسنده: آرین خانی

چاپ اول: ۱۳۹۲

شمارگان: ۵۰۰ جلد

لیتوگرافی و چاپ: جزایری

قیمت: ۷۰۰۰۰ ریال

شابک: ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۴۹۱-۳-۵

کلیه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

نشانی: خیابان ولیعصر، بالاتر از تقاطع امام خمینی، کوچه شهید حسن سخنور، پلاک ۲۹، پژوهشکده هنر

سخن ناشر

ایران با سابقه‌ای درخشان و چشمگیر در فرهنگ و تمدن، میراثی گرانبها از دانش، حکمت، ادب و هنر به پا ساخته و در گذر زمان، روابط و تعاملات فرهنگی بسیار گسترده‌ای با تمدن‌های بزرگ خاور و باختر داشته است. این روابط بینا فرهنگی در دوره اسلامی و پیش از آن، زمینه‌ساز تعاملات گسترده‌ای در حوزه هنر بوده است. ایرانیان از یکسو هر آنچه را که با دین و آیین و نیازهای بومی فرهنگی و اجتماعی‌شان سازگار بوده است آگاهانه و هوشمندانه از فرهنگ سایر ملل دریافت کرده‌اند و از سوی دیگر همواره نقش عمیق و مؤثری در فرهنگ و هنر جوامع مختلف داشته‌اند.

جریان‌های فکری و اندیشه‌ورزی‌های تمدن‌ساز همواره در بستر تلاش روشمند، مسأله محور و هدفمند دانشمندان، پژوهشگران و فرهیختگان جوامع شکل گرفته است. بی‌شک دستاوردهای مادی و معنوی تاریخ بشر حاصل هم‌افزایی دانش و پژوهش اندیشمندانی است که با همفکری و هم‌اندیشی به نشر دستاوردهای پژوهشی خود پرداخته و الگوها و روش‌هایی بدیع و خلاقانه برای تبیین مسائل دنیوی و اخروی و رشد فضیلت‌های انسانی ارائه داده‌اند.

هنر به عنوان یکی از مؤلفه‌های اساسی ظهور و بروز فرهنگ‌ها و تمدن‌ها، جایگاه ویژه‌ای در تعاملات زیستی و فرهنگی انسان‌ها داشته و نقشی محوری را در پیشرفت و تعالی یا انحطاط و انحراف جوامع ایفا کرده است. هنر هر جامعه‌ای در بستر فکری و فرهنگی، دینی و اعتقادی و مطابق با شرایط تاریخی، اجتماعی و جغرافیایی آن جامعه شکل می‌گیرد و مطالعه، تحقیق و نظریه‌پردازی در حوزه فرهنگ و هنر، قلمرو بسیار گسترده، متنوع و پرجاذبه‌ای را پیش روی پژوهشگران و علاقمندان هنر می‌گشاید. با این حال چنین فعالیت‌هایی مستلزم بسترهای فکری و معرفتی، زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی، اصول ساختاری و روشی، و منابع مادی و معنوی‌ای است که جامعه و نهادهای اجتماعی برای محققان و اندیشمندان فراهم می‌سازند. زیرا مطالعات و پژوهش‌های پربارنده، روشمند،

منسجم و مستمر، و آگاهی از نتایج تحقیقات دیگران، بدون تحقق این بسترها و زمینه‌ها حاصل نمی‌شود.

نتایج و دستاوردهای نظری و عملی چنین مطالعات و پژوهش‌هایی، راه‌های جدید و روشنی را در رشد معرفتی و فرهنگی افراد بشر و بسط تعاملات اجتماعی و فرهنگی فراهم می‌نهد و بینش‌ها، نگرش‌ها و چشم‌اندازهای نویی را پیش روی هنرجویان و هنرپژوهان می‌گذارد. از این رو توجه به مطالعه، پژوهش، نقد و نظریه‌پردازی در حوزه هنر بر اساس نیازهای بومی از نیازهای اساسی حیات فرهنگی ایران اسلامی به شمار می‌آید که فقدان آن، منجر به فهم نادرست، تکرار یا پیروی از نظریه‌های غیربومی در پژوهش‌ها و مطالعات هنر ایرانی - اسلامی و غفلت از نیازها، تعلقات و پیشینه تاریخی خویش می‌گردد.

پیوند عمیق بین عمل و نظر یا به تعبیری حکمت عملی و حکمت نظری در سنت فرهنگی این مرز و بوم ریشه‌دار و نهادینه بوده است. اما در دهه‌های اخیر، یکی از آسیب‌های جدی فعالیت‌های هنری شکاف بین نظر و عمل بوده است. لذا مطالعات نظری و فعالیت‌های پژوهشی باید به عنوان بخشی تفکیک‌ناپذیر در سیاستگذاری فرهنگی و هنری مورد توجه قرار گیرد.

پژوهشکده هنر (وابسته به فرهنگستان هنر) در راستای تمهید و گسترش زمینه‌های مطالعات و پژوهش‌های بنیادین، توسعه‌ای و کاربردی در حوزه هنر، نقد و بررسی و آسیب‌شناسی پژوهش‌های هنری بر اساس معیارهای متعارف جوامع علمی و پژوهشی، و ایجاد بسترهای ارائه نظریه‌های کارآمد هنری، متناسب با نیازها و ارزش‌های دینی، ملی و بومی جامعه ایرانی، با دعوت از استادان و پژوهشگران فرهیخته و بر تلاش حوزه فرهنگ و هنر، بر آن است به نشر آثار و منابع تخصصی و عالمانه در قلمرو هنر بپردازد.

کتاب **مبانی و روش تدوین اصطلاحنامه تاریخ معماری** تلاشی است در راستای نشر آگاهی، دانش و بسط مطالعه پژوهش، امید است این کتاب، برای صاحبان خرد و دانایی و فرزانی و علاقمندان به فرهنگ و هنر این مرز و بوم به ویژه هنرجویان و هنرپژوهان، مفید و راهگشا باشد.

فهرست

فصل اول

۹ طرح تحقیق

فصل دوم

۱۷ تعاریف و اصطلاحات

فصل سوم

۲۷ انواع نمایش سازی اطلاعات

فصل چهارم

۴۵ چگونگی تدوین تزاروس

فصل پنجم

۱۶۵ تاریخ معماری ایران

فصل ششم

۱۸۹ نرم افزارهای تدوین تزاروس

۱۹۷ منابع